

вул. С. Петлюри, 25, м. Київ, 01032,
тел.: +38 044 238-38-38, факс: +38 044 238-32-64,
e-mail: nec-kanc@ua.energy, web: ua.energy,
код ЄДРПОУ 00100227

Національна комісія, що здійснює
державне регулювання у сферах
енергетики та комунальних послуг

№ _____

Про надання пропозицій

Шановні колеги!

Надаємо пропозиції змін до Проекту постанови НКРЕКП «Про внесення зміни до Методики формування цін на допоміжні послуги», який 02.12.2022 р. опублікований на офіційному сайті НКРЕКП (<https://www.nerc.gov.ua/>) для отримання зауважень та пропозицій. Зміни пропонуються у вигляді редакційного уточнення для уникнення подвійного трактування

Додаток: Порівняльна таблиця пропозицій НЕК «УКРЕНЕРГО» до проекту постанови НКРЕКП «Про внесення зміни до Методики формування цін на допоміжні послуги на 1 арк. в 1 прим.

З повагою,

Директор з ринкових операцій

Вишневський М.В.

Бажан 238 31 92

ДОКУМЕНТ ПІДПИСАНО КЕП

Сертифікат 58E2D9E7F900307B040000001EA22300B3B89000

Підписувач Вишневський Микита Володимирович

Дійсний з 18.02.2021 9:36:23 по 18.02.2023 9:36:23

НЕК "Укренерго"

Вих.№ 01/55854

від 13.12.2022

Додаток 1

до листа ПрАТ «НЕК «Укренерго»

від ____ .12.2022 № _____

**Порівняльна таблиця пропозицій НЕК «УКРЕНЕРГО» до проєкту постанови НКРЕКП
«Про внесення зміни до Методики формування цін на допоміжні послуги», що має ознаки регуляторного акта**

Редакція проєкту рішення НКРЕКП	Пропонована редакція НЕК «Укренерго»	Обґрунтування
1. Загальні положення 1.8. У період дії в Україні воєнного стану та до завершення календарного року, у якому прийнято рішення про припинення або скасування воєнного стану, ціни на допоміжні послуги визначаються на рівні цін на допоміжні послуги, сформованих на плановий період у календарному році, який передував року, у якому було прийнято рішення про введення воєнного стану в Україні.	1. Загальні положення 1.8. У період дії в Україні воєнного стану та до завершення календарного року, у якому прийнято рішення про припинення або скасування воєнного стану, ціни на допоміжні послуги визначаються на рівні цін на допоміжні послуги, що діяли протягом року, в якому було прийнято рішення про введення воєнного стану в Україні.	Зміни пропонуються у вигляді редакційного уточнення для уникнення подвійного трактування

ДОКУМЕНТ ПІДПИСАНО КЕП
Сертифікат 58E2D9E7F900307B040000001EA22300B3B89000
Підписувач Вишневський Микита Володимирович
Дійсний з 18.02.2021 9:36:23 по 18.02.2023 9:36:23

НЕК "Укренерго"

Вих. № 01/55854
від 13.12.2022

Від _____ № _____
На № _____ від _____

Національна комісія, що здійснює
державне регулювання у сферах
енергетики та комунальних послуг

*Щодо пропозицій до проекту постанови
НКРЕКП «Про внесення зміни до Методики
формування цін на допоміжні послуги»*

ПрАТ «Укргідроенерго» опрацювало проєкт постанови НКРЕКП «Про внесення зміни до Методики формування цін на допоміжні послуги» (далі – Проєкт постанови), оприлюднений 02.12.2022 на сайті Регулятора, та заперечує проти прийняття запропонованих змін. Детальна позиція надана у додатку за встановленою формою.

Повідомляємо, що фахівці Товариства готові долучитись до відкритого обговорення НКРЕКП зведених зауважень та пропозицій до Проєкту постанови від учасників ринку, в тому числі надісланих ПрАТ «Укргідроенерго» зауважень і пропозицій.

У зв'язку з воєнним станом, введеним в Україні з 24 лютого 2022 року згідно з Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 та продовженим згідно з Указами Президента України від 14 березня 2022 року № 133/2022 та від 18 квітня 2022 року № 259/2022, реорганізацією робочого процесу в усіх сферах діяльності в державі та з метою оперативного опрацювання, пропозиції та зауваження до Проєкту постанови були надіслані 13.12.2022 в електронному вигляді у форматі «.docx» на електронні адреси: plakhuta@nerc.gov.ua та box@nerc.gov.ua.

Додаток: Пропозиції та зауваження до проєкту рішення НКРЕКП, що має ознаки регуляторного акта, – постанови НКРЕКП «Про внесення зміни до Методики формування цін на допоміжні послуги» на 3 арк.

Заступник генерального директора
з комерційної діяльності

Богдан СУХЕЦЬКИЙ

Олександр Гречко +380 (50) 417 97 98

ДОКУМЕНТ СЕД ПрАТ "Укргідроенерго"
№ 25-2/4158 від 13.12.2022
Підписувач: Сухецький Богдан Леонідович
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B040000005B342E0082889E00
Дійсний з 17.01.2022 по 17.01.2024

ПРОПОЗИЦІЇ ТА ЗАУВАЖЕННЯ
до проєкту постанови НКРЕКП «Про внесення зміни до Методики формування цін на допоміжні послуги»,
що має ознаки регуляторного акта

Редакція проєкту рішення НКРЕКП	Запропонована редакція	Обґрунтування
Методика формування цін на допоміжні послуги		
Глава 1. Загальні положення		
1.8. У період дії в Україні воєнного стану та до завершення календарного року, у якому прийнято рішення про припинення або скасування воєнного стану, ціни на допоміжні послуги визначаються на рівні цін на допоміжні послуги, сформованих на плановий період у календарному році, який передував року, у якому було прийнято рішення про введення воєнного стану в Україні.	1.8. У період дії в Україні воєнного стану та до завершення календарного року, у якому прийнято рішення про припинення або скасування воєнного стану, ціни на допоміжні послуги визначаються на рівні цін на допоміжні послуги, сформованих на плановий період у календарному році, який передував року, у якому було прийнято рішення про введення воєнного стану в Україні.	<p>ПрАТ «Укргідроенерго» (далі – Товариство) не підтримує та заперечує проти прийняття запропонованих змін до Методики формування цін на допоміжні послуги з огляду на таке.</p> <p>Розрахунок цін на допоміжні послуги відбувається відповідно до діючої Методики формування цін на допоміжні послуги, затвердженої постановою НКРЕКП від 26.04.2022 № 635 (далі – Методика).</p> <p>Відповідно до положень Методики оператор системи передачі (далі – ОСП) розраховував та опублікував на своєму офіційному вебсайті граничні ціни на допоміжні послуги на 2023 рік. На підставі затверджених граничних цін на допоміжні послуги на 2023 рік Товариство розраховало, а Кабінет Міністрів України, розпорядженням від 21.10.2022 № 935-р, затвердив фінансовий план ПрАТ «Укргідроенерго» на 2023 рік.</p> <p>Однією із частин наповнення річного бюджету Товариства є надходження від надання допоміжних послуг у 2023 році.</p> <p>У випадку прийняття зміни до Методики формування цін на допоміжні послуги, граничні ціни на допоміжні послуги залишаться на рівні діючих у 2022 році, що призведе до значної втрати доходів Товариства, а саме, – 1,0 млрд. грн. (без ПДВ).</p> <p>Таке зменшення розміру доходів Товариства відносно затвердженого фінансовим планом ПрАТ «Укргідроенерго» на 2023 рік призведе до погіршення фінансово-економічних показників діяльності Товариства, що унеможливить його затвердження Кабінетом Міністрів України через недотримання вимог наказу Мінекономіки від 02.03.2015 № 205 щодо забезпечення збільшення показників чистого прибутку, рентабельності діяльності підприємства та сплати податків і зборів до державного бюджету.</p>

		<p>Крім того, Товариство має забезпечити виконання заходів, передбачених Інвестиційною програмою ПрАТ «Укргідроенерго» на 2023 рік. Зауважуємо, що ПрАТ «Укргідроенерго» має укладені кредитні угоди з міжнародними фінансовими організаціями МБРР, ЄБРР та ЄІБ щодо реалізації інвестиційних проєктів Товариства, виконання яких гарантується державою.</p> <p>У разі погіршення ліквідності виникне ризик припинення фінансування Товариства міжнародними фінансовими організаціями, постане вимога погашення усіх залучених Товариством кредитних коштів та, у разі невиконання Товариством вимог кредиторів, звернення до держави щодо необхідності виконання державою гарантійних зобов'язань за кредитними зобов'язаннями Товариства з погашенням кредитів.</p> <p>Внаслідок чого будуть зменшені видатки на технічне обслуговування гідроагрегатів задіяних у наданні допоміжних послуг, що спричинить ще більший дефіцит потужності в енергосистемі.</p> <p>Слід зазначити, що основною вимогою європейської мережі операторів системи передачі електроенергії (ENTSO-E) є підтримання параметрів надійності та якості електричної енергії в ОЕС України та забезпечення, у повному обсязі, національного оператора системи передачі резервами регулювання частоти та активної потужності в автоматичному режимі.</p> <p>Так, 15.11.2022 був завданий, російською федерацією, масований ракетний удар по енергетичній інфраструктурі України, внаслідок чого з 22 години 15.11.2022 до 1 години 16.11.2022 черговий диспетчер НЕК «Укренерго» підключав не задіяні для надання ДП гідрогенератори Товариства до центрального регулятора системи автоматичного регулювання частоти та потужності (далі – ЦР САРЧП), для збільшення необхідного обсягу автоматичних резервів потужності та зазначив, що енергосистема України надійно регулюється завдяки підключенню до ЦР САРЧП додаткових гідрогенераторів Товариства.</p> <p>Тобто, ПрАТ «Укргідроенерго» є надавачем резервів потужності останньої надії. У разі погіршення технічного стану гідроагрегатів Товариства, внаслідок чого будуть зменшені резерви потужності, це може призвести до катастрофічних наслідків для енергосистеми України, що в свою чергу збільшить фінансове навантаження на всіх споживачів та виробників електричної енергії та неодмінно до</p>
--	--	--

		<p>підвищення собівартості продукції та знизить її конкурентоспроможність.</p> <p>Разом з тим, встановлення не ринкових цін на сегменті ринку допоміжних послуг може призвести до перерозподілу частини обсягів на інші сегменти ринку електричної енергії, що значно зменшить обсяги пропозицій резервів потужності, які так необхідні ОСП.</p>
--	--	--

№ _____
На № _____ від _____

АТ «ДТЕК ДНІПРОЕНЕРГО»
вул. Добролюбова, 20
м. Запоріжжя, 69006, Україна

Поштова адреса для
договірної документації:
вул. Льва Толстого, 57
м. Київ, 01032, Україна
тел.: +38 061 228 83 59
e-mail: kanc-de@dtek.com

Вих. № 01/383 від 01.12.2022 р.

**Національній комісії, що здійснює
державне регулювання у сферах
енергетики та комунальних послуг**
вул. Сім'ї Бродських, 19, м. Київ, 03057,
e-mail: box@nerc.gov.ua

ПрАТ «НЕК «Укренерго»
вул. Симона Петлюри, 25, м. Київ
e-mail: nec-kanc@ua.energy

**Міністерство енергетики та вугільної
промисловості України**
вул. Хрещатик 30, м. Київ, 01601
e-mail: kanc@mev.gov.ua

*Щодо внесення змін до Методики
формування цін на допоміжні послуги*

АТ «ДТЕК ДНІПРОЕНЕРГО» (далі – Товариство) опрацювало опублікований проект постанови НКРЕКП «Про внесення зміни до Методики формування цін на допоміжні послуги», який передбачає зміну підходів до розрахунку граничних цін на допоміжні послуги на 2023 рік та повідомляє наступне.

Діюча Методика формування цін на допоміжні послуги (далі – Методика) передбачає розрахунок граничних ціни на допоміжні послуги на плановий період на основі середніх цін на електроенергію на ринку на добу наперед (РДН) за попередній до планового рік (вересень-серпень) та з урахування прогнозних індексів цін виробників на плановий період.

Відповідно до затвердженої Методики зростання цін на допоміжні послуги у 2023 році очікувано складе +76%. Основним фактором підвищення цін є фактичне зростання середніх цін РДН, яке відбулось в 2022 році (09.2021-08.2022 року) у порівнянні цінами РДН за 2021 рік (09.2020-08.2021). Таким чином, ціни на допоміжні послуги будуть приведені у відповідність до існуючого рівня середніх цін на електроенергію на РДН для забезпечення конкурентоспроможності ринку допоміжних послуг у 2023 році. Розраховані відповідно до Методики граничні ціни на допоміжні послуги на 2023 рік було анонсовано оператором системи передачі (далі – ОСП) та НКРЕКП (далі – Регулятором) та розміщено на офіційному сайті ОСП: <https://ua.energy/wp-content/uploads/2022/10/Granychni-tsiny-DP-2023.pdf>.

Проте, 29.11.2022 року Регулятором було запропоновано для обговорення проект змін до Методики, яким пропонується фіксація цін на допоміжні послуги на рівні цін 2022 року на період дії воєнного стану. Фактично передбачається, встановлення цін на допоміжні послуги на рівні середніх цін РДН 2021 року на невизначений термін, що може привести до скорочення обсягів ринку допоміжних послуг.

Товариство не підтримує запропоновані зміни до Методики, та просить не вводити в силу дане рішення зважаючи на наступне.

По перше, допоміжні послуги з забезпечення резервами відновлення та підтримання частоти, які надаються учасниками ринку допоміжних послуг є критично необхідними для забезпечення ОСП стабільної роботи енергосистеми, особливо у поточних умовах масованих військових атак на енергетичну інфраструктуру. Встановлення неконкурентних цін на цьому сегменті може призвести до перетоку частини обсягів на інші ринки та неможливості закупки ОСП достатніх обсягів резервів.

Більше того, ринок допоміжних послуг уже є дефіцитним. Зокрема, відповідно до листа НЕК «Укренерго» листом № 01/33149 від 08.08.2022 необхідні обсяги допоміжних послуг з регулювання частоти та потужності у 2023 році складають **3 241 МВт потужності (2160 МВт на завантаження, 1081 МВт на розвантаження)**, тоді як по факту 9 місяців 2022 року фактично доступно та було закуплено ОСП на ринку у середньому **1103 МВт (804 МВт на завантаження, 299 МВт на розвантаження)** (таблиця 1). Тобто, через відсутність пропозиції НЕК «Укренерго» зміг закупити лише 75% потреби енергосистеми в резервах підтримки частоти (РПЧ), 62% потреби в резервах відновлення частоти (РВЧ) та 0% резерву заміщення (РЗ).

Таблиця 1. Необхідні обсяги допоміжних послуг з регулювання частоти та потужності у 2023 році

Вид резерву		од. вим.	Необхідно потужності у 2023 році	Доступно потужності по факту 9 міс. 2022 року	% покриття потреби, %	Дефіцит, %
Резерв підтримки частоти	Завантаження	МВт	160	121	75%	25%
	Розвантаження	МВт	160	121	75%	25%
Резерв відновлення частоти	Завантаження	МВт	1 000	684	68%	32%
	Розвантаження	МВт	421	178	42%	58%
Резерв заміщення	Завантаження	МВт	1 000	0	0%	100%
	Розвантаження	МВт	500	0	0%	100%
ВСЬОГО		МВт	3 241	1 103	34%	66%
в тч	Завантаження	МВт	2 160	804	37%	63%
	Розвантаження	МВт	1 081	299	28%	72%

Дефіцит на ринку в 2022 році був поглиблений через тимчасову втрату контролю над Запорізькою АЕС, Луганською та Запорізькою ТЕС, що надавали значний обсяг автоматичних резервів на ринку допоміжних послуг. Неконкурентні у порівнянні з іншими енергетичними ринками ціни, зокрема в сегменті РВЧ призвели до зростання дефіциту потужності з 30-35% в березні 2022 року до 52% в вересні 2022 року. Збереження поточних неринкових цін на допоміжні послуги призведе до поглиблення тенденції дефіциту.

По-друге, фіксація цін на невизначений термін ставить під загрозу проекти розширення потужностей на ринку допоміжних послуг, необхідність реалізації яких підтверджує ОСП. Зокрема, **НЕК «Укренерго» листом № 01/27948 від 07.07.2022 просить Товариство «...розглянути можливість при формуванні кошторису на 2023 рік передбачити видатки для виконання**

необхідних заходів з модернізації Ладижинської ТЕС, Криворізької ТЕС та Придніпровської ТЕС, що спрямовані на забезпечення технічної спроможності до надання допоміжних послуг з РПЧ та аРВЧ». В свою чергу, Товариство зазначає, що інвестиційними програмами розвитку генеруючих потужностей ДТЕК на 2023 рік передбачено значний обсяг робіт на модернізацію обладнання Придніпровської та Криворізької ТЕС. Проте, фінансування цих робіт можливе лише за умов встановлення ринкових цін та дотримання прогнозованої методології ціноутворення на ринку допоміжних послуг. Зазначаємо, що умови фіксації цін на допоміжні послуги Товариство недоотримає протягом 2023 року інвестицій у розширення резервів у **розмірі 156 млн грн**.

По-третє, відсутність у ОСП інструментів для балансування системи у вигляді достатніх резервів підтримки та відновлення частоти **призведе до невиконання НЕК «Укренерго» критеріїв якості регулювання енергосистеми відповідно до System Operation Guideline (SOG) ENTSO-e**, що в свою чергу, може призвести до обмежень імпорту чи експорту електричної енергії.

Щодо використання фіксації цін на ринку допоміжних послуг на 2023 рік як інструменту зниження прогнозного розміру тарифу на послугу з диспетчерського (операційно-технічного) управління на 2023 рік зазначаємо наступне.

Проектом постанови НКРЕКП «Про встановлення тарифу на послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління НЕК «УКРЕНЕРГО» на 2023 рік» передбачено встановлення тарифу на диспетчеризацію на рівні 283,18 грн/МВт при діючому тарифі 62,13 грн/МВт (зростання +221 грн/МВт). При цьому, відповідно до розрахунків Товариства, вплив зростання тарифів на допоміжні послуги на зростання тарифу на диспетчеризацію складає лише +45 грн/МВт, або +11 млрд грн в рік.

Фактично, фіксація цін на допоміжні послуги не дозволить вирішити питання зниження тарифу на диспетчеризацію у 2023 році, але очікувано призведе до зниження активності на ринку допоміжних послуг в результаті зниження рентабельності цього сегменту.

Більш дієвим шляхом зниження тарифу на диспетчеризацію Товариство вважає виключення із тарифу на диспетчеризацію витрат на закупівлю Резерву заміщення (РЗ - робота на газу) та забезпечення роботи генеруючого обладнання на природному газі (за необхідності) через механізм встановлення пільгової ціни на природний газ, як це було передбачено постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2022 р. №222 «Про затвердження Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу» в редакції від березня 2022 року.

Зважаючи на вищезазначене, вважаємо, що впровадження політики стримування витрат ОСП на придбання допоміжних послуг у 2023 році призведе до:

- відсутності у ОСП інструментів для балансування системи у вигляді резервів підтримки та відновлення частоти, що в свою чергу знизить надійність енергосистеми в умовах військової агресії російської федерації та необхідності забезпечення стабільної роботи енергосистеми в режимах імпорту/експорту електричної енергії;
- зниження конкуренції на ринку допоміжних послуг та перетікання обсягу генеруючих резервів у більш маржинальні та менш ризикові сегменти гарантованого продажу електричної енергії;
- відсутності дієвого інструменту інвестування в модернізацію резервних потужностей необхідних для стабільної роботи енергосистеми;

При цьому, не дозволить вирішити питання зниження тарифу на диспетчеризацію для промисловості та генеруючих компаній.

Відповідно, **просимо залишити без змін діючу Методику формування цін на допоміжні послуги**, а для зниження прогнозного тарифу на диспетчеризацію на 2023 рік передбачити альтернативний механізм фінансового забезпечення генерації електроенергії з використанням природного газу шляхом встановлення для відповідних генеруючих компаній пільгової ціни на природний газ.

Генеральний директор

АТ «ДТЕК ДНІПРОЕНЕРГО»

С.М. Дегтяренко

09.12.2022 № 01/399
На № _____ від _____

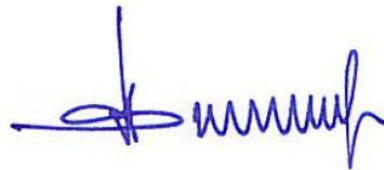
**Національній комісії, що здійснює
державне регулювання у сферах
енергетики та комунальних послуг**
вул. Сім'ї Бродських, 19, м. Київ, 03057,
e-mail: box@nerc.gov.ua

*Щодо внесення змін до Методики
формування цін на допоміжні послуги*

АТ «ДТЕК ДНІПРОЕНЕРГО» (далі – Товариство) опрацювало опублікований на сайті НКРЕКП проєкт постанови НКРЕКП «Про внесення зміни до Методики формування цін на допоміжні послуги», який передбачає зміну підходів до розрахунку граничних цін на допоміжні послуги на 2023 рік та надає наступні зауваження та пропозиції (додаються).

Додаток: на 4 арк.

Генеральний директор

С.М. Дегтяренко

Зауваження та пропозиції до проекту постанови НКРЕКП «Про внесення зміни до Методики формування цін на допоміжні послуги»

Зміст положень проекту постанови	Зауваження та пропозиції до проекту постанови НКРЕКП	Обґрунтування
<p>1. Загальні положення</p> <p>1.8. У період дії в Україні воєнного стану та до завершення календарного року, у якому прийнято рішення про припинення або скасування воєнного стану, ціни на допоміжні послуги визначаються на рівні цін на допоміжні послуги, сформованих на плановий період у календарному році, який передував року, у якому було прийнято рішення про введення воєнного стану в Україні.</p>	<p>1. Загальні положення</p> <p>Вилучити пункт 1.8.</p>	<p>Діюча Методика формування цін на допоміжні послуги (далі – Методика) передбачає розрахунок граничних цін на допоміжні послуги на плановий період на основі середніх цін на електроенергію на ринку на добу наперед (РДН) за попередній до планового рік (вересень-серпень) та з урахування прогнозних індексів цін виробників на плановий період.</p> <p>Відповідно до затвердженої Методики зростання цін на допоміжні послуги у 2023 році очікувано складе +76%. Основним фактором підвищення цін є фактичне зростання середніх цін РДН, яке відбулось в 2022 році (09.2021-08.2022 року) у порівнянні цінами РДН за 2021 рік (09.2020-08.2021). Таким чином, ціни на допоміжні послуги будуть приведені у відповідність до існуючого рівня середніх цін на електроенергію на РДН для забезпечення конкурентоспроможності ринку допоміжних послуг у 2023 році. Розраховані відповідно до Методики граничні ціни на допоміжні послуги на 2023 рік було анонсовано оператором системи передачі (далі – ОСП) та НКРЕКП (далі – Регулятором) та розміщено на офіційному сайті ОСП: https://ua.energy/wp-content/uploads/2022/10/Granychni-tsiny-DP-2023.pdf.</p> <p>Проте, проектом змін до Методики, яким пропонується фіксація цін на допоміжні послуги на рівні цін 2022 року на період дії воєнного стану, фактично встановлюються ціни на допоміжні послуги на рівні середніх цін РДН 2021 року, що може привести до скорочення обсягів ринку допоміжних послуг.</p> <p>Товариство не підтримує запропоновані зміни до Методики зважаючи на наступне.</p> <p>По перше, допоміжні послуги з забезпечення резервами відновлення та підтримання частоти, які надаються учасниками ринку допоміжних послуг є критично необхідними для забезпечення ОСП стабільної роботи енергосистеми, особливо у поточних умовах масованих військових атак на енергетичну інфраструктуру. Встановлення неконкурентних цін на цьому сегменті може призвести до перетоку частини обсягів на інші ринки та неможливості закупки ОСП достатніх обсягів резервів.</p>

Більше того, ринок допоміжних послуг уже є дефіцитним. Зокрема, відповідно до листа НЕК «Укренерго» листом № 01/33149 від 08.08.2022 необхідні обсяги допоміжних послуг з регулювання частоти та потужності у 2023 році складають 3 241 МВт потужності (2160 МВт на завантаження, 1081 МВт на розвантаження), тоді як по факту 9 місяців 2022 року фактично доступно та було закуплено ОСП на ринку у середньому 1103 МВт (804 МВт на завантаження, 299 МВт на розвантаження) (таблиця 1). Тобто, через відсутність пропозиції НЕК «Укренерго» зміг закупити лише 75% потреби енергосистеми в резервах підтримки частоти (РПЧ), 62% потреби в резервах відновлення частоти (РВЧ) та 0% резерву заміщення (РЗ).

Таблиця 1. Необхідні обсяги допоміжних послуг з регулювання частоти та потужності у 2023 році

Вид резерву		од. вим.	Необхідно потужності у 2023 році	Доступно потужності по факту 9 міс. 2022 року	% покриття потреб и, %	Дефіцит, %
Резерв підтримки частоти	Завантаження	МВт	160	121	75%	25%
	Розвантаження	МВт	160	121	75%	25%
Резерв відновлення частоти	Завантаження	МВт	1 000	684	68%	32%
	Розвантаження	МВт	421	178	42%	58%
Резерв заміщення	Завантаження	МВт	1 000	0	0%	100%
	Розвантаження	МВт	500	0	0%	100%
ВСЬОГО		МВт	3 241	1 103	34%	66%
в тч	Завантаження	МВт	2 160	804	37%	63%
	Розвантаження	МВт	1 081	299	28%	72%

Дефіцит на ринку в 2022 році був поглиблений через тимчасову втрату контролю над Запорізькою АЕС, Луганською та Запорізькою ТЕС, що надавали значний обсяг автоматичних резервів на ринку допоміжних послуг. Неконкурентні у порівнянні з іншими енергетичними ринками ціни, зокрема в сегменті РВЧ призвели до зростання дефіциту потужності з 30-35% в березні 2022 року до 52% в вересні 2022 року. Збереження поточних неринкових цін на допоміжні послуги призведе до поглиблення тенденції дефіциту.

		<p>По-друге, фіксація цін на невизначений термін ставить під загрозу проекти розширення потужностей на ринку допоміжних послуг, необхідність реалізації яких підтверджує ОСП. Зокрема, НЕК «Укренерго» листом № 01/27948 від 07.07.2022 просить Товариство «...розглянути можливість при формуванні кошторису на 2023 рік передбачити видатки для виконання необхідних заходів з модернізації Ладижинської ТЕС, Криворізької ТЕС та Придніпровської ТЕС, що спрямовані на забезпечення технічної спроможності до надання допоміжних послуг з РПЧ та аРВЧ». В свою чергу, Товариство зазначає, що інвестиційними програмами розвитку генеруючих потужностей ДТЕК на 2023 рік передбачено значний обсяг робіт на модернізацію обладнання Придніпровської та Криворізької ТЕС. Проте, фінансування цих робіт можливе лише за умов встановлення ринкових цін та дотримання прогнозованої методології ціноутворення на ринку допоміжних послуг. Зазначаємо, що умови фіксації цін на допоміжні послуги Товариство недоотримає протягом 2023 року інвестицій у розширення резервів у розмірі 156 млн грн.</p> <p>По-третє, відсутність у ОСП інструментів для балансування системи у вигляді достатніх резервів підтримки та відновлення частоти призведе до невиконання НЕК «Укренерго» критеріїв якості регулювання енергосистеми відповідно до System Operation Guideline (SOG) ENTSO-е, що в свою чергу, може призвести до обмежень імпорту чи експорту електричної енергії.</p> <p>Зважаючи на вищезазначене, вважаємо, що впровадження політики стримування витрат ОСП на придбання допоміжних послуг у 2023 році призведе до:</p> <ul style="list-style-type: none"> – відсутності у ОСП інструментів для балансування системи у вигляді резервів підтримки та відновлення частоти, що в свою чергу знизить надійність енергосистеми в умовах військової агресії російської федерації та необхідності забезпечення стабільної роботи енергосистеми в режимах імпорту/експорту електричної енергії; – зниження конкуренції на ринку допоміжних послуг та перетікання обсягу генеруючих резервів у більш маржинальні та менш ризикові сегменти гарантованого продажу електричної енергії;
--	--	---

		<ul style="list-style-type: none">- відсутності дієвого інструменту інвестування в модернізацію резервних потужностей необхідних для стабільної роботи енергосистеми.
--	--	---

01.12.22 № 12/797
На № _____ від _____

АТ «ДТЕК ЗАХІДЕНЕРГО»
вул. Козельницька, 15
м. Львів, 79026, Україна
тел.: +38 032 239 07 10
факс: +38 032 239 07 17
e-mail: kanc-ze@dtek.com

**Національній комісії, що здійснює
державне регулювання у сферах
енергетики та комунальних послуг**
вул. Сім'ї Бродських, 19, м. Київ, 03057,
e-mail: box@nerc.gov.ua

ПрАТ «НЕК «Укренерго»
вул. Симона Петлюри, 25, м. Київ
e-mail: nec-kanc@ua.energy

**Міністерство енергетики та вугільної
промисловості України**
вул. Хрещатик 30, м. Київ, 01601
e-mail: kanc@mev.gov.ua

*Щодо внесення змін до Методики
формування цін на допоміжні послуги*

АТ «ДТЕК ЗАХІДЕНЕРГО» (далі – Товариство) опрацювало опублікований проект постанови НКРЕКП «Про внесення зміни до Методики формування цін на допоміжні послуги», який передбачає зміну підходів до розрахунку граничних цін на допоміжні послуги на 2023 рік та повідомляє наступне.

Діюча Методика формування цін на допоміжні послуги (далі – Методика) передбачає розрахунок граничних ціни на допоміжні послуги на плановий період на основі середніх цін на електроенергію на ринку на добу наперед (РДН) за попередній до планового рік (вересень-серпень) та з урахування прогнозних індексів цін виробників на плановий період.

Відповідно до затвердженої Методики зростання цін на допоміжні послуги у 2023 році очікувано складе +76%. Основним фактором підвищення цін є фактичне зростання середніх цін РДН, яке відбулось в 2022 році (09.2021-08.2022 року) у порівнянні цінами РДН за 2021 рік (09.2020-08.2021). Таким чином, ціни на допоміжні послуги будуть приведені у відповідність до існуючого рівня середніх цін на електроенергію на РДН для забезпечення конкурентоспроможності ринку допоміжних послуг у 2023 році. Розраховані відповідно до Методики граничні ціни на допоміжні послуги на 2023 рік було анонсовано оператором системи передачі (далі – ОСП) та НКРЕКП (далі – Регулятором) та розміщено на офіційному сайті ОСП: <https://ua.energy/wp-content/uploads/2022/10/Granychni-tsiny-DP-2023.pdf>.

Проте, 29.11.2022 року Регулятором було запропоновано для обговорення проект змін до Методики, яким пропонується фіксація цін на допоміжні послуги на рівні цін 2022 року на період дії воєнного стану. Фактично передбачається, встановлення цін на допоміжні послуги

на рівні середніх цін РДН 2021 року на невизначений термін, що може привести до скорочення обсягів ринку допоміжних послуг.

Товариство не підтримує запропоновані зміни до Методики, та просить не вводити в силу дане рішення зважаючи на наступне.

По перше, допоміжні послуги з забезпечення резервами відновлення та підтримання частоти, які надаються учасниками ринку допоміжних послуг є критично необхідними для забезпечення ОСП стабільної роботи енергосистеми, особливо у поточних умовах масованих військових атак на енергетичну інфраструктуру. Встановлення неконкурентних цін на цьому сегменті може призвести до перетоку частини обсягів на інші ринки та неможливості закупки ОСП достатніх обсягів резервів.

Більше того, ринок допоміжних послуг уже є дефіцитним. Зокрема, відповідно до листа НЕК «Укренерго» листом № 01/33149 від 08.08.2022 необхідні обсяги допоміжних послуг з регулювання частоти та потужності у 2023 році складають **3 241 МВт потужності (2160 МВт на завантаження, 1081 МВт на розвантаження)**, тоді як по факту 9 місяців 2022 року фактично доступно та було закуплено ОСП на ринку у середньому **1103 МВт (804 МВт на завантаження, 299 МВт на розвантаження)** (таблиця 1). Тобто, через відсутність пропозиції НЕК «Укренерго» зміг закупити лише 75% потреби енергосистеми в резервах підтримки частоти (РПЧ), 62% потреби в резервах відновлення частоти (РВЧ) та 0% резерву заміщення (РЗ).

Таблиця 1. Необхідні обсяги допоміжних послуг з регулювання частоти та потужності у 2023 році

Вид резерву		од. вим.	Необхідно потужності у 2023 році	Доступно потужності по факту 9міс. 2022 року	% покриття потреби, %	Дефіцит, %
Резерв підтримки частоти	Завантаження	МВт	160	121	75%	25%
	Розвантаження	МВт	160	121	75%	25%
Резерв відновлення частоти	Завантаження	МВт	1 000	684	68%	32%
	Розвантаження	МВт	421	178	42%	58%
Резерв заміщення	Завантаження	МВт	1 000	0	0%	100%
	Розвантаження	МВт	500	0	0%	100%
ВСЬОГО		МВт	3 241	1 103	34%	66%
в тч	Завантаження	МВт	2 160	804	37%	63%
	Розвантаження	МВт	1 081	299	28%	72%

Дефіцит на ринку в 2022 році був поглиблений через тимчасову втрату контролю над Запорізькою АЕС, Луганською та Запорізькою ТЕС, що надавали значний обсяг автоматичних резервів на ринку допоміжних послуг. Неконкурентні у порівнянні з іншими енергетичними ринками ціни, зокрема в сегменті РВЧ призвели до зростання дефіциту потужності з 30-35% в березні 2022 року до 52% в вересні 2022 року. Збереження поточних неринкових цін на допоміжні послуги призведе до поглиблення тенденції дефіциту.

По-друге, фіксація цін на невизначений термін ставить під загрозу проекти розширення потужностей на ринку допоміжних послуг, необхідність реалізації яких підтверджує ОСП. Зокрема, **НЕК «Укренерго» листом № 01/27948 від 07.07.2022 просить Товариство «...розглянути можливість при формуванні кошторису на 2023 рік передбачити видатки для виконання необхідних заходів з модернізації Ладижинської ТЕС, Криворізької ТЕС та Придніпровської ТЕС, що спрямовані на забезпечення технічної спроможності до надання допоміжних послуг з РПЧ та аРВЧ».** В свою чергу, Товариство зазначає, що інвестиційними програмами розвитку генеруючих

потужностей ДТЕК на 2023 рік передбачено значний обсяг робіт на модернізацію обладнання Ладжинської ТЕС, а АТ «ДТЕК Дніпроенерго» декларується впровадження аналогічних робіт на підприємствах Придніпровської та Криворізької ТЕС. Проте, фінансування цих робіт можливе лише за умов встановлення ринкових цін та дотримання прогнозованої методології ціноутворення на ринку допоміжних послуг.

Зазначаємо, що за умови фіксації цін на допоміжні послуги Товариство недоотримає протягом 2023 року інвестицій у розширення резервів у розмірі 1,782 млрд грн.

По-третє, відсутність у ОСП інструментів для балансування системи у вигляді достатніх резервів підтримки та відновлення частоти **призведе до невиконання НЕК «Укренерго» критеріїв якості регулювання енергосистеми відповідно до System Operation Guideline (SOG) ENTSO-e**, що в свою чергу, може призвести до обмежень імпорту чи експорту електричної енергії.

Щодо використання фіксації цін на ринку допоміжних послуг на 2023 рік як інструменту зниження прогнозного розміру тарифу на послугу з диспетчерського (операційно-технічного) управління на 2023 рік зазначаємо наступне.

Проектом постанови НКРЕКП «Про встановлення тарифу на послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління НЕК «УКРЕНЕРГО» на 2023 рік» передбачено встановлення тарифу на диспетчеризацію на рівні 283,18 грн/МВт при діючому тарифі 62,13 грн/МВт (зростання +221 грн/МВт). При цьому, відповідно до розрахунків Товариства, вплив зростання тарифів на допоміжні послуги на зростання тарифу на диспетчеризацію складає лише +45 грн/МВт, або +11 млрд грн в рік.

Фактично, фіксація цін на допоміжні послуги не дозволить вирішити питання зниження тарифу на диспетчеризацію у 2023 році, але очікувано призведе до зниження активності на ринку допоміжних послуг в результаті зниження рентабельності цього сегменту.

Більш дієвим шляхом зниження тарифу на диспетчеризацію Товариство вважає виключення із тарифу на диспетчеризацію витрат на закупівлю Резерву заміщення (РЗ - робота на газу) та забезпечення роботи генеруючого обладнання на природному газі (за необхідності) через механізм встановлення пільгової ціни на природний газ, як це було передбачено постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2022 р. №222 «Про затвердження Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу» в редакції від березня 2022 року.

Зважаючи на вищезазначене, вважаємо, що впровадження політики стримування витрат ОСП на придбання допоміжних послуг у 2023 році призведе до:

- відсутності у ОСП інструментів для балансування системи у вигляді резервів підтримки та відновлення частоти, що в свою чергу знизить надійність енергосистеми в умовах військової агресії російської федерації та необхідності забезпечення стабільної роботи енергосистеми в режимах імпорту/експорту електричної енергії;
- зниження конкуренції на ринку допоміжних послуг та перетікання обсягу генеруючих резервів у більш маржинальні та менш ризикові сегменти гарантованого продажу електричної енергії;
- відсутності дієвого інструменту інвестування в модернізацію резервних потужностей необхідних для стабільної роботи енергосистеми;

При цьому, не дозволить вирішити питання зниження тарифу на диспетчеризацію для промисловості та генеруючих компаній.

Відповідно, **просимо залишити без змін діючу Методику формування цін на допоміжні послуги**, а для зниження прогностного тарифу на диспетчеризацію на 2023 рік передбачити альтернативний механізм фінансового забезпечення генерації електроенергії з використанням природного газу шляхом встановлення для відповідних генеруючих компаній пільгової ціни на природний газ.

Генеральний директор

Олег ТАРАЩУК

01.12.2022 № 26-202
На № _____ від _____

**Національній комісії, що здійснює
державне регулювання у сферах
енергетики та комунальних послуг**
вул. Сім'ї Бродських, 19, м. Київ, 03057,
e-mail: box@nerc.gov.ua

ПрАТ «НЕК «Укренерго»
вул. Симона Петлюри, 25, м. Київ
e-mail: nc-kanc@ua.energy

**Міністерство енергетики та вугільної
промисловості України**
вул. Хрещатик 30, м. Київ, 01601
e-mail: kanc@mev.gov.ua

*Щодо внесення змін до Методики
формування цін на допоміжні послуги*

ТОВ «ДТЕК КУРАХІВСЬКА ТЕС» (далі – Товариство) опрацювало опублікований проект постанови НКРЕКП «Про внесення зміни до Методики формування цін на допоміжні послуги», який передбачає зміну підходів до розрахунку граничних цін на допоміжні послуги на 2023 рік та повідомляє наступне.

Діюча Методика формування цін на допоміжні послуги (далі – Методика) передбачає розрахунок граничних цін на допоміжні послуги на плановий період на основі середніх цін на електроенергію на ринку на добу наперед (РДН) за попередній до планового рік (вересень-серпень) та з урахування прогнозних індексів цін виробників на плановий період.

Відповідно до затвердженої Методики зростання цін на допоміжні послуги у 2023 році очікувано складе +76%. Основним фактором підвищення цін є фактичне зростання середніх цін РДН, яке відбулось в 2022 році (09.2021-08.2022 року) у порівнянні цінами РДН за 2021 рік (09.2020-08.2021). Таким чином, ціни на допоміжні послуги будуть приведені у відповідність до існуючого рівня середніх цін на електроенергію на РДН для забезпечення конкурентоспроможності ринку допоміжних послуг у 2023 році. Розраховані відповідно до Методики граничні ціни на допоміжні послуги на 2023 рік було анонсовано оператором системи передачі (далі – ОСП) та НКРЕКП (далі – Регулятором) та розміщено на офіційному сайті ОСП: <https://ua.energy/wp-content/uploads/2022/10/Granychni-tsiny-DP-2023.pdf>.

Проте, 29.11.2022 року Регулятором було запропоновано для обговорення проект змін до Методики, яким пропонується фіксація цін на допоміжні послуги на рівні цін 2022 року на період дії воєнного стану. Фактично передбачається, встановлення цін на допоміжні послуги на рівні середніх цін РДН 2021 року на невизначений термін, що може привести до скорочення обсягів ринку допоміжних послуг.

Товариство не підтримує запропоновані зміни до Методики, та просить не вводити в силу дане рішення зважаючи на наступне.

По перше, допоміжні послуги з забезпечення резервами відновлення та підтримання частоти, які надаються учасниками ринку допоміжних послуг є критично необхідними для забезпечення ОСП стабільної роботи енергосистеми, особливо у поточних умовах масованих військових атак на енергетичну інфраструктуру. Встановлення неконкурентних цін на цьому сегменті може призвести до перетоку частини обсягів на інші ринки та неможливості закупки ОСП достатніх обсягів резервів.

Більше того, ринок допоміжних послуг уже є дефіцитним. Зокрема, відповідно до листа НЕК «Укренерго» листом № 01/33149 від 08.08.2022 необхідні обсяги допоміжних послуг з регулювання частоти та потужності у 2023 році складають **3 241 МВт потужності (2160 МВт на завантаження, 1081 МВт на розвантаження)**, тоді як по факту 9 місяців 2022 року фактично доступно та було закуплено ОСП на ринку у середньому **1103 МВт (804 МВт на завантаження, 299 МВт на розвантаження)** (таблиця 1). Тобто, через відсутність пропозиції НЕК «Укренерго» зміг закупити лише 75% потреби енергосистеми в резервах підтримки частоти (РПЧ), 62% потреби в резервах відновлення частоти (РВЧ) та 0% резерву заміщення (РЗ).

Таблиця 1. Необхідні обсяги допоміжних послуг з регулювання частоти та потужності у 2023 році

Вид резерву		од. вим.	Необхідно потужності у 2023 році	Доступно потужності по факту 9міс. 2022 року	% покриття потреби, %	Дефіцит, %
Резерв підтримки частоти	Завантаження	МВт	160	121	75%	25%
	Розвантаження	МВт	160	121	75%	25%
Резерв відновлення частоти	Завантаження	МВт	1 000	684	68%	32%
	Розвантаження	МВт	421	178	42%	58%
Резерв заміщення	Завантаження	МВт	1 000	0	0%	100%
	Розвантаження	МВт	500	0	0%	100%
ВСЬОГО		МВт	3 241	1 103	34%	66%
в тч	Завантаження	МВт	2 160	804	37%	63%
	Розвантаження	МВт	1 081	299	28%	72%

Дефіцит на ринку в 2022 році був поглиблений через тимчасову втрату контролю над Запорізькою АЕС, Луганською та Запорізькою ТЕС, що надавали значний обсяг автоматичних резервів на ринку допоміжних послуг. Неконкурентні у порівнянні з іншими енергетичними ринками ціни, зокрема в сегменті РВЧ призвели до зростання дефіциту потужності з 30-35% в березні 2022 року до 52% в вересні 2022 року. Збереження поточних неринкових цін на допоміжні послуги призведе до поглиблення тенденції дефіциту.

По-друге, фіксація цін на невизначений термін ставить під загрозу проекти розширення потужностей на ринку допоміжних послуг, необхідність реалізації яких підтверджує ОСП. Зокрема, **НЕК «Укренерго» листом № 01/27948 від 07.07.2022 просить Товариство «...розглянути можливість при формуванні кошторису на 2023 рік передбачити видатки для виконання необхідних заходів з модернізації Ладижинської ТЕС, Криворізької ТЕС та Придніпровської ТЕС, що спрямовані на забезпечення технічної спроможності до надання допоміжних послуг з РПЧ та аРВЧ».** В свою чергу, Товариство зазначає, що інвестиційними програмами розвитку генеруючих потужностей ДТЕК на 2023 рік передбачено значний обсяг робіт на модернізацію обладнання. Проте, фінансування цих робіт можливе лише за умов встановлення ринкових цін та дотримання прогнозованої методології ціноутворення на ринку допоміжних послуг. Зазначаємо, що умови фіксації цін на допоміжні послуги Товариство недоотримає протягом 2023 року інвестицій у розширення резервів у **розмірі 441 млн грн.**

По-третє, відсутність у ОСП інструментів для балансування системи у вигляді достатніх резервів підтримки та відновлення частоти **призведе до невиконання НЕК «Укренерго» критеріїв**

якості регулювання енергосистеми відповідно до System Operation Guideline (SOGL) ENTSO-e, що в свою чергу, може призвести до обмежень імпорту чи експорту електричної енергії.

Щодо використання фіксації цін на ринку допоміжних послуг на 2023 рік як інструменту зниження прогнозного розміру тарифу на послугу з диспетчерського (операційно-технічного) управління на 2023 рік зазначаємо наступне.

Проектом постанови НКРЕКП «Про встановлення тарифу на послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління НЕК «УКРЕНЕРГО» на 2023 рік» передбачено встановлення тарифу на диспетчеризацію на рівні 283,18 грн/МВт при діючому тарифі 62,13 грн/МВт (зростання +221 грн/МВт). При цьому, відповідно до розрахунків Товариства, вплив зростання тарифів на допоміжні послуги на зростання тарифу на диспетчеризацію складає лише +45 грн/МВт, або +11 млрд грн в рік.

Фактично, фіксація цін на допоміжні послуги не дозволить вирішити питання зниження тарифу на диспетчеризацію у 2023 році, але очікувано призведе до зниження активності на ринку допоміжних послуг в результаті зниження рентабельності цього сегменту.

Більш дієвим шляхом зниження тарифу на диспетчеризацію Товариство вважає виключення із тарифу на диспетчеризацію витрат на закупівлю Резерву заміщення (РЗ - робота на газу) та забезпечення роботи генеруючого обладнання на природному газі (за необхідності) через механізм встановлення пільгової ціни на природний газ, як це було передбачено постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2022 р. №222 «Про затвердження Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу» в редакції від березня 2022 року.

Зважаючи на вищезазначене, вважаємо, що впровадження політики стримування витрат ОСП на придбання допоміжних послуг у 2023 році призведе до:

- відсутності у ОСП інструментів для балансування системи у вигляді резервів підтримки та відновлення частоти, що в свою чергу знизить надійність енергосистеми в умовах військової агресії російської федерації та необхідності забезпечення стабільної роботи енергосистеми в режимах імпорту/експорту електричної енергії;
- зниження конкуренції на ринку допоміжних послуг та перетікання обсягу генеруючих резервів у більш маржинальні та менш ризикові сегменти гарантованого продажу електричної енергії;
- відсутності дієвого інструменту інвестування в модернізацію резервних потужностей необхідних для стабільної роботи енергосистеми;

При цьому, не дозволить вирішити питання зниження тарифу на диспетчеризацію для промисловості та генеруючих компаній.

Відповідно, просимо залишити без змін діючу Методику формування цін на допоміжні послуги, а для зниження прогнозного тарифу на диспетчеризацію на 2023 рік передбачити альтернативний механізм фінансового забезпечення генерації електроенергії з використанням природного газу шляхом встановлення для відповідних генеруючих компаній пільгової ціни на природний газ.

Директор

С.М. Валантир